

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

2008. gada 16. aprīlī

Nr. 47

(Prot. Nr. 18, 2.§)

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr. p/07/10/9

Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „ZetCOM” un SIA „Latvijas Mobilais Telefons” darbībās

Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences padomes lietas Nr. 222/07/10/1 „Par SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „ZetCOM” ziņojumu par apvienošanos” (turpmāk– Apvienošanās lieta) izpētes gaitā iegūto informāciju, kā arī pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 2.punktu un 24.punktu, 27.06.2007. nolēma ierosināt lietu par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu SIA “ZetCOM” un SIA “Latvijas Mobilais Telefons” darbībās (turpmāk –Lieta).

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību Latvijas Mobilais Telefons (turpmāk – SIA „LMT”) ir dibināta 1992.gadā un reģistrēta Uzņēmumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 50003050931, juridiskā adrese: Ropažu iela 6, Rīga, LV-1039.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību ZetCOM (turpmāk – SIA „ZetCOM”) ir dibināta 2002.gadā un reģistrēta Uzņēmumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 40003582107, juridiskā adrese: Dunties iela 6, Rīga, LV-1013.

Izvērtējot tās rīcībā esošo, kā arī papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

[1.] 26.01.2007. Konkurences padomē tika iesniegts ziņojums par SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” apvienošanos (turpmāk– Ziņojums). Ziņojumā tika norādīts, ka starp SIA „LMT ” un SIA „ZetCOM” 20.12.2006. ir noslēgts darījums, kas saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta noteikumiem ir vērtējams kā apvienošanās, SIA „LMT” iegūstot izšķirošu ietekmi pār SIA „ZetCOM”. 25.05.2007. Konkurences padome pieņēma lēmumu Nr.47 Apvienošanās lietā, ar kuru tika atļauta SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” apvienošanās.

Ziņojuma izskatīšanas laikā Konkurences padomē tika iesniegti četri sadarbības līgumi, kas tika noslēgti starp SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” „Par pakalpojuma vairumtirdzniecību” (turpmāk tekstā – SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumi) laika periodā, sākot no 2002.gada 6.maija līdz Ziņojuma iesniegšanas dienai:

- 1) 06.05.2002. līgums Par pakalpojumu vairumtirdzniecību (LMT/02/208);
- 2) 25.01.2005. līgums Par pakalpojumu vairumtirdzniecību (LMT/05/29);
- 3) 01.09.2005. līgums Par pakalpojumu vairumtirdzniecību (LMT/05/435);

4) 14.03.2006. līgums Par pakalpojumu vairumtirdzniecību (LMT/06/97).

Vērtējot augstāk minēto līgumu noteikumus, Konkurences padome secināja, ka ir pamats ierosināt lietu par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu. Ņemot vērā minēto, 27.06.2007. Konkurences padome ierosināja lietu Nr.p/07/10/9 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „ZetCOM” un SIA „Latvijas Mobilais Telefons” darbībās”.

Veicot Lietas izpēti, Konkurences padomē tika iesniegta papildu informācija, kā arī SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” pārstāvju elektroniskā sarakste laika periodā, sākot no 2005.gada augusta līdz 2007.gadam. Pārkāpuma lietā esošie materiāli liecināja, ka SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” apvienošanās faktiski notikusi pirms Ziņojuma iesniegšanas dienas, SIA „LMT” iegūstot izšķirošu ietekmi pār SIA „ZetCOM”. Ņemot vērā minēto, 16.01.2008. Konkurences padomes ierosināja lietu Nr.p/08/10/1 „Par Konkurences likuma 15.panta otrās daļas pārkāpumu SIA „Latvijas Mobilais Telefons” darbībās”.

[2.] Konkrētais tirgus

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu „konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības”, un saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”.

[2.1.] Konkrētās preces tirgus

Saskaņā ar Konkurences padomes Apvienošanās lietas lēmumā ietvertu informāciju gan SIA „LMT”, gan SIA „ZetCOM” darbojas mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanas tirgū. Mobilo sakaru pakalpojumus var sadalīt pakalpojumos, kuri tiek sniegti vairumtirdzniecībā, un pakalpojumos, kuri tiek sniegti mazumtirdzniecībā. Mobilo sakaru vairumtirdzniecības pakalpojumi ir tādi pakalpojumi, kuros mobilo elektronisko sakaru komersanti sniedz tirgus dalībniekiem, kuri tālāk sniedz pakalpojumus gala patērētājiem. Mobilo sakaru mazumtirdzniecības pakalpojumi ir tādi pakalpojumi, kurus mobilo elektronisko sakaru komersanti sniedz gala patērētājiem.

Mobilo pakalpojumu sniegšanas tirgus mazumtirdzniecības līmeni sastāv no diviem segmentiem, proti, no priekšapmaksas un pēcapmaksas pakalpojumiem. Taču praksē gan Eiropas Komisija, gan Konkurences padome ir nonākusi pie secinājuma, ka priekšapmaksas pakalpojumu tirgus neveido atsevišķo konkrētās preces tirgu, bet ir vērtējams mobilo sakaru pakalpojumu mazumtirdzniecības tirgus ietvaros. Būtiskākais apstāklis ir tas, ka klienti, izmantojot priekšapmaksas un pēcapmaksas sistēmu, gala rezultātā saņem vienu un to pašu pakalpojumu: mobilos sakarus, kas ļauj veikt sarunas, sūtīt SMS un saņemt citus mobilo sakaru mazumtirdzniecības pakalpojumus. Galvenā atšķirība starp pēcapmaksas un priekšapmaksas pakalpojumiem ir maksāšanas par pakalpojumiem organizēšanas veids. Līdz ar to secināms, ka nav pamata priekšapmaksas pakalpojumus uzskatīt par atsevišķo konkrētās preces tirgu.

SIA „LMT” sniedz gan vairumtirdzniecības pakalpojumus, gan mazumtirdzniecības pakalpojumus. SIA „ZetCOM” sniedz mobilo sakaru pakalpojumus tikai mazumtirdzniecības līmenī. SIA „ZetCOM” ir t.s. papildvērtības mobilais operators, kas izmanto savas SIM kartes, piešķirot lietotājiem mobilo telefonu numurus. SIA „ZetCOM” nav savas mobilo sakaru infrastruktūras, tas izmanto SIA „LMT” īpašumā esošo elektronisko sakaru tīklu. Lai gan SIA „ZetCOM” darbojas, izmantojot SIA „LMT” mobilo sakaru infrastruktūru, SIA

„ZetCOM” un SIA „LMT” ir uzskatāmi par konkurentiem mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanas tirgū mazumtirdzniecības līmenī¹.

Nemot vērā to, SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” apvienošanās veido koncentrāciju tieši mobilo sakaru pakalpojumu mazumtirdzniecības tirgū, Konkurences padome secina, ka konkrētās preces tirgus šīs lietas ietvaros ir mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanas tirgus mazumtirdzniecības līmenī.

[2.2.] Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus

Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir Latvijas teritorija. Šāda definīcija izriet no Konkurences padomes un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pieņemtās prakses attiecībā uz mobilo sakaru tirgu izvērtēšanu, kura savukārt izriet no elektronisko sakaru tīklu pārklājuma specifikas un speciālā tiesiskā regulējuma.

Tādējādi Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē konkrētais tirgus šajā lietā ir mobilo sakaru mazumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanas tirgus Latvijas teritorijā.

[3.] SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumu noteikumi

Izvērtējot Lietas materiālos esošos SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumu noteikumus, Konkurences padome secināja, ka tie satur zināmus ierobežojumus attiecībā uz SIA „ZetCOM” iespējām brīvi noteikt uzņēmuma komercdarbības politiku, it īpaši jautājumos par lietotājiem pieejamo mobilo sakaru pakalpojumu apjomu un mazumtirdzniecības tarifiem, kā arī tika konstatēti atsevišķi līgumu noteikumi, kas varētu būt pretrunā ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka „ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem”:

1) 06.05.2002. SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” līguma „Par pakalpojumu vairumtirdzniecību” 5.2.punkts: (*)

SIA „LMT” sniedza paskaidrojumu (18.10.2007. vēstule Nr.4111/BP), ka (*)

2) 25.01.2005. līguma Par pakalpojumu vairumtirdzniecību (LMT/05/29), kas bija spēkā no 29.11.2004. līdz 01.08.2005, 01.09.2005. līguma Par pakalpojumu vairumtirdzniecību (LMT/05/435), kas bija spēkā no 01.08.2005. līdz 01.03.2006., 5.2. punkts: (*)

3) 14.03.2006. līguma Par pakalpojumu vairumtirdzniecību (LMT/06/97), kas bija spēkā no 14.03.2006. līdz 25.05.2007 5.2. punkts: (*)

Nemot vērā aprakstītās mazumtirdzniecības tarifu tehniskās ieviešanas īpatnības, secināms, ka SIA „ZetCOM” mazumtirdzniecības tarifu saskaņošana bija nepieciešama, lai SIA „LMT” būtu tehniski iespējams ievadīt jaunus SIA „ZetCOM” tarifus sistēmā, kā arī lai sistēma būtu tehniski spējīga veikt sniedzamo pakalpojumu tarifkāciju.

Saskaņā ar Ministru kabineta 27.04.2004. noteikumu Nr.434 „Par vertikālo vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr.434) 1.9. punktu, vertikāla vienošanās ir vienošanās, kuru noslēguši divi vai vairāki tirgus dalībnieki, no kuriem katrs veic saimniecisko darbību atšķirīgā preču ražošanas vai izplatīšanas līmenī, un kura attiecas uz preču pirkšanas vai pārdošanas noteikumiem. Tāpat MK noteikumu Nr.434 9.1. punkts nosaka, ka vertikālās

¹ Konkurences padomes 25.05.2007. lēmums Nr.47 lietā Nr.222/07/10/1 “Par tirgus dalībnieku apvienošanos”.

vienošanās atbrīvojumu nepiemēro, ja vienošanās tieši vai netieši satur pircēja tālākpārdošanas cenas noteikšanas ierobežošanu, izņemot maksimālo tālākpārdošanas cenu noteikšanu vai tālākpārdošanas cenas ieteikšanu. Līdz ar to var secināt, ka vertikālās vienošanās par minimālās vai fiksētas tālākpārdošanas cenas noteikšanu starp neatkarīgiem tirgus dalībniekiem vienmēr ir aizliegtas.

SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgums satur arī sekojošus līguma noteikumus:

1) SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līguma 5.4.punkts: (*)².

2) SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līguma 11.3.1.punkts: (*)³.

3) Līguma 11.4.punkts, kas apstiprina SIA „ZetCOM” rīcības brīvības ierobežošanu no SIA „LMT” puses: (*)⁴,

kas kopsakarā citiem lietā konstatētajiem faktiem, norāda uz SIA „ZetCOM” ekonomisko atkarību no SIA „LMT”.

[4.] SIA „ZetCOM” ekonomiskā atkarība no SIA „LMT”

Saskaņā ar SIA „ZetCOM” statūtos noteikto, SIA „ZetCOM” darbības veidi ir telesakari (NACE 64.20), konkrēti – mobilo sakaru pakalpojumu sniegšana mazumtirdzniecības līmenī. Tas nozīmē, ka uzņēmuma pamatdarbība ir mobilo sakaru pakalpojumu sniegšana. Taču, lai iepazīstinātu sabiedrību ar jaunu produktu vai minētā produkta jauniem pakalpojumiem, akcijām u.tml., uzņēmuma uzdevumos ietilpst arī mārketinga aktivitāšu organizēšana, tirdzniecības partneru meklēšana, liela uzmanība tiek pievērsta klientu apkalpošanas kvalitātes nodrošināšanai. Kā jau bija minēts iepriekš, SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumu noteikumi paredz SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” kompetences sadalīšanu, proti, SIA „LMT” ir pilnībā atbildīgs par pamatdarbības (mobilo sakaru pakalpojumu) tehnisko nodrošināšanu, savukārt SIA „ZetCOM” atbild par produktu mārketinga aktivitātēm, tirdzniecību u.c. darbībām, kas saistītas ar SIA „ZetCOM” produktu popularizēšanu sabiedrības vidū.

Taču pamatdarbības neesamības gadījumā nav vajadzīga arī produkta reklamēšana un tirdzniecības nodrošināšana: nav, ko reklamēt un arī ko tirgot. Lai gan SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” izvēlējās tieši tādu sadarbības modeli, ar kuru SIA „ZetCOM” ir maksimāli norobežots no mobilo sakaru pakalpojumu tehniskās nodrošināšanas, tas faktiski padara SIA „ZetCOM” komercdarbību ekonomiski atkarīgu no SIA „LMT”. Līdz ar to jebkura SIA „LMT” rīcība, kas būtu vērsta uz sadarbības izbeigšanu ar SIA „ZetCOM” vairumtirdzniecības pakalpojuma sniegšanā (līdz ar to arī mobilo sakaru nodrošināšanā galalietotājiem, izmantojot SIA „LMT” tīkla infrastruktūru), varētu nopietni ietekmēt SIA „ZetCOM” komercdarbību kā tādu, it īpaši laika periodā no sadarbības uzsākšanas brīža līdz 2005.gadam, kad SIA „ZetCOM” vēl strādāja bez tūras peļņas. Tātad gadījumā, ja SIA „LMT” nolētu vienpusēji izbeigt līgumiskās attiecības ar SIA „ZetCOM”, SIA „ZetCOM” kā MVO komercdarbības apdraudējums pastāvēja šādu iemeslu dēļ:

[4.1.] Saskaņā ar Lietas materiālos esošo informāciju SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības sākumā SIA „ZetCOM” īpašniekiem nebija (*) (SIA „LMT” 18.10.2007. vēstule Nr.4111/BP), tāpat arī Lietas izpētes gaitā konstatētie fakti liecina par to, ka vairāku tehnisko jautājumu risināšanai SIA „ZetCOM” bija nepieciešams SIA „LMT” viedoklis vai cita veida palīdzība. Ņemot vērā to, ka SIA „LMT” bija ieinteresēta SIA „ZetCOM” komercdarbības

² Norma bija spēkā SIA „ZetCOM” un SIA „LMT” sadarbības laikā, sākot ar 2002.gada līdz 2007.gada maijam, kad Konkurences padome pieņēma lēmumu par tirgus dalībnieku apvienošanu.

³ Norma bija spēkā SIA „ZetCOM” un SIA „LMT” sadarbības laikā, sākot ar 2002.gada līdz 2007.gada maijam, kad Konkurences padome pieņēma lēmumu par tirgus dalībnieku apvienošanu.

⁴ Norma bija spēkā SIA „ZetCOM” un SIA „LMT” sadarbības laikā, sākot ar 2002.gada līdz 2007.gada maijam, kad Konkurences padome pieņēma lēmumu par tirgus dalībnieku apvienošanu.

veiksmīgajā attīstīšanā (jo SIA „LMT” ienākumi no vairumtirdzniecības tarifiem bija tieši saistīti ar SIA „ZetCOM” pakalpojumu izmantošanas popularitāti no gala lietotāju puses), SIA „LMT” sniedza visu nepieciešamo palīdzību SIA „ZetCOM”, pārsvarā šādās jomās:

1) SIA „LMT” nodrošināja SIA „ZetCOM” ar visu nepieciešamo informāciju saistībā ar SIA „ZetCOM” pakalpojumu sniegšanu, kā arī dalījās ar savu pieredzi mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanas jomā. Lietas materiālos ir elektroniskā sarakste starp SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” atbildīgajām personām, kas norāda uz iepriekš minētās palīdzības sniegšanu no SIA „LMT” puses (4.sēj. 85-86., 116., 122., 235.lp.).

Tāpat Konkurences padomes rīcībā ir SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” tikšanās reižu protokolu pieraksti, kas arī norāda uz SIA „LMT” palīdzību SIA „ZetCOM” dažādu tehnisko jautājumu risināšanā (2.sēj. 108., 110., 113., 116., 122.lp.).

Konkurences padomes pārstāvju un SIA „ZetCOM” pārstāvju sarunas laikā tika konstatēts, ka, izstrādājot pakalpojumu tehniskos aprakstus, SIA „ZetCOM” ņēma par pamatu SIA „LMT” sagatavotos pakalpojumu aprakstus (*). Lai gan gala produkts, kas bija pieejams lietotājiem, atšķīrās abiem pakalpojumu sniedzējiem, tomēr SIA „ZetCOM” tādējādi atradās labvēlīgākā stāvoklī, salīdzinot ar pārējiem konkurentiem (MVO un MTO), jo tam nebija jāizstrādā sava pakalpojumu aprakstu bāze, bet bija tikai jāpielāgo esošie apraksti savām vajadzībām. Pēc SIA „LMT” viedokļa, šādu pakalpojumu esamība un to dažādība arī pozitīvi ietekmēja konkrētā tirgus dalībnieku konkurenci.

SIA „LMT” pārstāvji apgalvoja, ka iepriekš minētā komercnoslēpumu saturošā informācija tika dota SIA „ZetCOM” tāpēc, ka uzņēmumam nebija uzbūvēta sava tīkla infrastruktūra, līdz ar to šīs informācijas nonākšana SIA „ZetCOM” rokās nevarēja tikt izmantota pretēji SIA „LMT” interesēm, t.i., kaitēt SIA „LMT” komercdarbībai. SIA „LMT” pārstāvji norādīja, ka teorētiski šādas informācijas nonākšanas konkurenta rokās varēja būt bīstama SIA „LMT”. Savukārt SIA „ZetCOM” pārstāvji sarunu laikā norādīja, ka SIA „ZetCOM” tīkla būvniecības ierobežojums izriet no SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumu noteikumiem.

Taču SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumu noteikumi paredz iespējas izbeigt līgumiskās attiecības, līdz ar to visa SIA „LMT” komercnoslēpumu saturošā informācija varēja teorētiski nonākt cita MTO rokās, ar kuru SIA „ZetCOM” noslēgtu līgumu par vairumtirdzniecības pakalpojuma sniegšanu. Tātad Konkurences padome secina, ka sadarbības gaitā SIA „LMT” bija pārliecība, ka SIA „ZetCOM” nemainīs mobilo sakaru pakalpojumu „piegādātāju”, kā arī neklūs par MTO, uzbūvējot savu tīklu.

(*)

Tāpat sarunu laikā puses apgalvoja, ka tikšanās protokolu tekstos minētie „(*) plāni” tika apspriesti vienīgi tāpēc, ka SIA „LMT” mēģināja savlaicīgi brīdināt SIA „ZetCOM” par tehniskām iespējām piedāvāt SIA „ZetCOM” abonentiem jaunus pakalpojumus, kas kļuva iespējams, SIA „LMT” veicot tīkla infrastruktūras tehniskās izmaiņas. Taču Konkurences padomes rīcībā esošā sarakste liecina, ka tikšanās laikā tika apspriesti arī citi (*)plāni, kas konkurentu starpā parasti netiek pārrunāti.

2) SIA „LMT” veicinājusi SIA „ZetCOM” komercdarbības attīstīšanu, vairāku SIA „ZetCOM” akciju laikā (*). Organizējot mārketinga akcijas, SIA „ZetCOM” interesējās SIA „LMT”, vai konkrētās akcijas laikā ir iespējams (*). SIA „ZetCOM” informēja SIA „LMT” pusi par plānotajām aktivitātēm (piem., tarifa samazināšana uz noteiktā virziena zvaniem), par akcijas būtību (kā tiks samazināts tarifs lietotājiem), bet SIA „LMT” no savas puses vērtēja, cik komerciāli izdevīgi konkrētajā gadījumā būs (*). Tāpat (*) notikusi 2005.gadā, kad tirgū parādījās jauns SIA „ZetCOM” produkts – priekšapmaksas karte Hallo!, kas bija domāta tirgus segmentam ar zemiem ienākumiem.

(*) gadījumiem liecina Konkurences padomes pārstāvju, SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” pārstāvju sarunu laikā iegūtā informācija, kā arī Lietā esošā SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” atbildīgo personu elektroniskā sarakste (4.sēj. 30., 42., 44.lp., 2.sēj. 119.lp.).

3) SIA „LMT” palīdzēja SIA „ZetCOM” arī citu jautājumu risināšanā, ko apliecina attiecīga Lietā esošā SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” atbildīgo personu elektroniskā sarakste (3.sēj. 68., 81., 96.lp.).

[4.2.] Saskaņā ar Konkurences padomes lēmumā lietā Nr.p/08/10/1 *Par Konkurences likuma 15.panta otrās daļas pārkāpumu SIA „Latvijas Mobilais Telefons” darbībās*, konstatēto, lai nodrošinātu vairumtirdzniecības pakalpojuma sniegšanu SIA „ZetCOM”, sadarbības uzsākšanas brīdī SIA „LMT” veica nepieciešamās izmaiņas savās tehniskajās iekārtās, nodrošinot papildu tīkla kapacitāti. SIA „LMT” veica lielus ieguldījumus tīkla infrastruktūras paplašināšanā laika periodā no 2001.gada līdz 2006.gadam, kas bija paredzēti SIA „ZetCOM” mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanai. (*)

Vērtējot iemeslus, kāpēc vairumtirdzniecības līgumos netika iekļauts SIA „LMT” (*), kuri pēc SIA „LMT” sniegtās informācijas (18.10.2007. vēstule Nr.4111/BP) bija faktiski iespējami, ir jāņem vērā apstākļi, ka SIA „ZetCOM” bija stipri ierobežotas iespējas (gan praktiskas, gan finansiālas) mainīt vairumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanas „piegādātāju”. Visas SIA „ZetCOM” SIM kartes (AMIGO un Hallo!) bija tehniski savienojamas tikai ar SIA „LMT” tīklu, līdz ar to piegādātāja maiņas gadījumā visiem abonentiem būtu bijis jānomaina savas SIM kartes. Teorētiski tas ir iespējams, taču praktiski ir pārāk apgrūtināošs pasākums (SIA „ZetCOM” abonentu skaits 2003.gadā bija (*), taču 2006.gadā palielinājās līdz (*)). Turklāt pastāvētu risks, ka, īstenojot SIM karšu nomaiņu, operators zaudēs ievērojamu daļu no saviem abonentiem.

Kā vēl vienu iemeslu, kāpēc SIA „LMT” nebija nepieciešams juridiski nostiprinātais nodrošinājums pret zaudējumiem, var minēt SIA „LMT” faktisko iespēju kontrolēt SIA „ZetCOM” komercdarbību. Lai gan pēc līguma noteikumiem SIA „LMT” informēšana bija nepieciešama, lai tiktu nodrošināta jaunu pakalpojumu vai tarifu tehniskā ieviešana datu bāzēs (sistēmās), faktiski rezultātā SIA „LMT” bija iespēja redzēt (līdz ar to arī kontrolēt):

- 1) SIA „ZetCOM” abonentu skaitu;
- 2) SIA „ZetCOM” abonentu zvanu virzienus un ilgumu (šāda informācija tiek ņemta par pamatu, nosakot jaunus tarifus uz biežāk zvanītiem virzieniem; sarunu ilgums var ietekmēt lēmumu pieņemšanu, rīkojot akcijas vai piešķirot bonusus abonentiem);
- 3) SIA „ZetCOM” plānoto abonentu skaitu, jo SIM karšu pasūtījumi (saskaņā ar Līguma 4.2.punktu) SIA „ZetCOM” bija jāsaskaņo ar SIA „LMT” pilnvaroto personu. Lai gan puses apgalvo, ka šāda veida saskaņošana ir nepieciešama tikai tamdēļ, lai SIA „LMT” būtu iespēja savlaicīgi ielānēt tīkla noslodzi noteiktajā laika posmā, kā arī kontrolēt SIM karšu tehnisko savienojamību ar SIA „LMT” tīklu, tas vienlaicīgi nodrošina iespēju redzēt SIM karšu skaitu, līdz ar to arī potenciālo SIA „ZetCOM” abonentu skaitu noteiktajā laika periodā;
- 4) SIA „ZetCOM” mazumtirdzniecības tarifu, jo SIA „LMT” bija atbildīgs par minēto tarifu tehnisko ieviešanu savās sistēmās.

Vienlaicīgi, izvērtējot SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumu noteikumus, Konkurences padome secina, ka tie ir pārāk vispārīgi un tikai minimāli regulē SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” atbildību sadarbības ietvaros. Tas savukārt var liecināt tikai par to, ka jau sadarbības uzsākšanas brīdī pusēm nebija šaubu par to, ka sadarbības laikā neradīsies strīdus situācijas vai tās būs iespējams novērst ar citiem līdzekļiem. Šāda pārlicība varēja izrietēt no SIA „LMT” plašām iespējām kontrolēt SIA „ZetCOM” uzvedību. Iepriekš minēto iemeslu dēļ nebija vajadzīgs arī juridiski nostiprināt SIA „LMT” nodrošinājumu SIA „ZetCOM” bankrotēšanas gadījumā. Ņemot vērā augstāk minēto, kā arī šī lēmumā 4.1.punktā vērtēto SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumu 5.2. (06.05.2002. SIA „LMT” un SIA

„ZetCOM” sadarbības līguma noteikumos), 5.4., 11.3.1., un 11.4.punktu noteikumos, secināms, ka minētie punkti ir vairāk orientēti uz SIA „LMT” interešu aizsardzību un kontroles nostiprināšanu pār SIA „ZetCOM”.

SIA „ZetCOM” nebija izdevīga līgumisku attiecību izbeigšana ar SIA „LMT” šādu iemeslu dēļ:

- pēc līguma izbeigšanas SIA „ZetCOM” tiktu slēgta pieeja tīkla infrastruktūrai (t.sk., visām tehniskām iekārtām un programnodrošinājumam), kā rezultātā SIA „ZetCOM” nebūtu iespējas sniegt mobilo sakaru pakalpojumus;
- pēc līguma izbeigšanas SIA „ZetCOM” būtu jāmeklē cits piegādātājs (MTO), kas būtu gan finansiāli neizdevīgi, gan arī praktiski grūti īstenojams.

SIA „LMT” arī nebija ieinteresēts līgumisko attiecību izbeigšanā ar SIA „ZetCOM”, jo tika veikti lieli ieguldījumi tīkla infrastruktūras paplašināšanā, līdz ar to SIA „LMT” interesēs bija ne tikai atgūt investīcijas pilnā apmērā, bet arī gūt papildu ienākumus no vairumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanas. Taču ņemot vērā SIA „LMT” pozīciju tirgū, tā pieredzi, finansiālo bāzi, kā arī uzņēmuma rīcības brīvības iespējas, nav iespējams konstatēt, ka SIA „LMT” būtu atkarīgs no SIA „ZetCOM” veiksmīgas komercdarbības.

Ņemot vērā augstāk minēto, Konkurences padome secina, ka SIA „ZetCOM” komercdarbība mobilo pakalpojumu sniegšanas jomā bija tiešā veidā atkarīga no SIA „LMT”, līdz ar to arī SIA „ZetCOM” rīcības brīvība tirgū bija ierobežota ar potenciāli iespējamām SIA „LMT” lūgumiem, rekomendācijām un citām pēc SIA „LMT” viedokļa nepieciešamām norādēm vai izmaiņām SIA „ZetCOM” pakalpojumu sniegšanā un tarifu noteikšanā.

Tomēr Konkurences padomes rīcībā nav pietiekami pierādījumi, kas varētu apstiprināt pieņēmumu, ka SIA „LMT” faktiski kontrolēja SIA „ZetCOM” komercdarbību uzreiz jau ar sadarbības līguma noslēgšanas brīdi 06.05.2002.

[5.] Fakti, kas norāda uz SIA „LMT” kontroles faktisko īstenošanu pār SIA „ZetCOM” komercdarbību

Iepriekšējā apakšnodaļā tika aprakstītas no SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumiem izrietošās SIA „LMT” iespējas kontrolēt SIA „ZetCOM” komercdarbību, kā arī faktiski pastāvošās iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu SIA „ZetCOM” pārvaldes institūcijās. Šajā apakšnodaļā ir uzskaitīti fakti, kas norāda uz teorētiski pastāvošas kontroles iespējas realizāciju no SIA „LMT” puses. Konkurences padomes rīcībā ir SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” atbildīgo personu sarakste, sākot no 2005.augusta līdz 2007.gadam un tikšanās protokoli no 2004.gada jūlija līdz 2007.gadam, kas apliecina, ka SIA „LMT” faktiski kontrolēja SIA „ZetCOM” komercdarbību (3.sēj. 18., 75., 88., 95., 104., 111.lp., 4.sēj. 20., 61., 62., 75., 195., 197., 141., 153., 163., 170., 187.lp., 4.sēj., 258., 260.lp.).

Lietā ir SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” atbildīgo personu tikšanās protokolu pieraksti, kas norāda uz SIA „LMT” kontroles īstenošanu attiecībā uz SIA „ZetCOM” komercdarbības efektivitāti un SIA „ZetCOM” pieņemtajiem lēmumiem (5.sēj. 98.-99.lp.).

SIA „ZetCOM” mobilo pakalpojumu sniegšana bija tehniski atkarīga no SIA „LMT”, līdz ar to SIA „ZetCOM” bija detalizēti jāinformē SIA „LMT” par visām mārketinga aktivitātēm, kas ir plānotas SIA „ZetCOM” tiktāl, ciktāl tas bija nepieciešams, lai būtu iespējams tehniski ieviest sistēmā attiecīgas izmaiņas (piem., noteiktu zvanu virzienu tarifkācijas maiņa utt.). Taču no Lietas materiālos esošās elektroniskās sarakstes ir redzams, ka SIA „LMT” pieprasīja no SIA „ZetCOM” papildus informāciju, it īpaši saistībā ar SIA „ZetCOM” produkta Hallo! attīstību tirgū. Minētā informācija pēc sava satura nevar tikt uzskatīta par tādu, kas būtu nepieciešama SIA „LMT” kādu tehnisko procesu nodrošināšanai.

(*)

Taču saskaņā ar 01.02.2008. SIA „LMT” vēstulē Nr. 452/BP sniegto informāciju ir redzams, (*). Līdz ar to secināms, ka SIA „LMT” lielā ieinteresētība SIA „ZetCOM” produkta Hallo! attīstībā nevarēja būt saistīta ar nepieciešamību tehniski paredzēt iespējamo tīkla noslodzi.

Šādā veidā realizētais spiediens uz SIA „ZetCOM” liecina par to, ka SIA „LMT” pastāvēja ne tikai teorētiskā iespēja ietekmēt SIA „ZetCOM” stratēģisko lēmumu pieņemšanu, bet arī SIA „LMT” reāli izmantoja šādu iespēju 2005.-2006.g., mēģinot ietekmēt SIA „ZetCOM” produkta Hallo! attīstību tirgū.

Konkurences padomes pārstāvju un SIA „LMT” pārstāvju tikšanās laikā SIA „LMT” paskaidroja, ka Hallo! pakalpojuma ieviešanas sākuma starp SIA „ZetCOM” un SIA „LMT” pastāvēja konflikta situācija, (*). No SIA „LMT” puses tika ieguldīti lieli naudas līdzekļi, lai tehniski nodrošinātu jauna pakalpojuma ieviešanu un darbību. Ņemot vērā minēto, SIA „LMT” bija interese atgūt ieguldītos naudas līdzekļus un SIA „LMT” bija ieinteresēts Hallo! pakalpojuma attīstībā.

Elektroniskajā sarakstē atspoguļotais SIA „LMT” veiktais spiediens uz SIA „ZetCOM” liecina par to, ka SIA „LMT” pastāvēja ne tikai teorētiskā iespēja ietekmēt SIA „ZetCOM” stratēģisko lēmumu pieņemšanu, bet arī SIA „LMT” faktiski izmantoja šādu iespēju 2005.-2006.g., mēģinot ietekmēt SIA „ZetCOM” produkta Hallo! ieviešanu un attīstību tirgū.

[6.] SIA „LMT” izšķirošās ietekmes īstenošana pār SIA „ZetCOM”

Konkurences likuma 1.panta 1.punkts nosaka, ka izšķiroša ietekme ir iespēja tieši vai netieši:

- a) kontrolēt (regulāri vai neregulāri) lēmumu pieņemšanu tirgus dalībnieka pārvaldes institūcijās, realizējot līdzdalību vai bez tās;
- b) iecelt tādu tirgus dalībnieka pārraudzības institūcijas vai izpildinstitūcijas locekļu skaitu, kas izšķirošās ietekmes realizētājam nodrošina balsu vairākumu attiecīgajā institūcijā.

Starp SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” noslēgtie līgumi par vairumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanu nodrošināja SIA „LMT” iespēju ietekmēt SIA „ZetCOM” stratēģisko lēmumu pieņemšanu jautājumos par mobilo sakaru pakalpojumu veidiem un tarifiem. Šādu lēmumu pieņemšana atrodas uzņēmuma pārvaldes institūciju kompetencē. Savukārt Lietas materiālos esošā SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” atbildīgo darbinieku elektroniskā sarakste norāda uz to, kādā veidā SIA „LMT” īstenoja SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumu noteikumos paredzētas iespējas kontrolēt SIA „ZetCOM” lēmumu pieņemšanu, kā arī ietekmēt SIA „ZetCOM” komercdarbību ar saviem ieteikumiem vai norādēm.

Ņemot vērā iepriekš aprakstīto SIA „ZetCOM” ekonomisko atkarību no SIA „LMT”, kas izrietēja no SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” sadarbības līgumiem, kā arī minēto līgumu 5.4. un 11.4.punktu noteikumus, Konkurences padome secina, ka elektroniskajā sarakstē SIA „LMT” izteiktie viedokļi, pārdomas u.tml. interpretējami kā tiešie norādījumi SIA „ZetCOM”. Situācijā, kad viena uzņēmuma komercdarbība ir ekonomiski atkarīga no otrā uzņēmuma uzvedības, maz ticams, ka pirmais rīkosies savādāk, nekā ir norādījis (jebkādā formā, t.sk., ieteikumu formā) otrais. Līdz ar to Konkurences padome secina, ka SIA „LMT” bija iespēja tieši vai netieši kontrolēt (regulāri vai neregulāri) lēmumu pieņemšanu SIA „ZetCOM” pārvaldes institūcijās, realizējot līdzdalību vai bez tās.

Interpretējot Konkurences likuma 1.panta 2.punktā ietvertu izšķirošās ietekmes definīciju, secināms, ka tā var pastāvēt gan uz juridiskā pamata, gan arī uz *de facto* pamata, kad vienam uzņēmumam faktiski tiek nodrošināta iespēja kontrolēt lēmumu pieņemšanu otrā uzņēmuma pārvaldes institūcijās. Šādā veidā nodrošinātā faktiskā izšķiroša ietekme var izrietēt no starp uzņēmumiem noslēgto līgumu noteikumiem, piešķirtām tiesībām u.tml.

SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” apvienošanās *de facto*, SIA „LMT” iegūstot izšķirošu ietekmi SIA „ZetCOM”, izriet no minēto tirgus dalībnieku Līgumiem par vairumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanu, praksē notikušajām abu pušu pārstāvju tikšanās un elektroniskās sarakstes.

Lai gan pietiekoši pierādījumi par SIA „LMT” izšķirošo ietekmi pār SIA „ZetCOM” lietā ir tikai no 2005. gada, attiecīgi kopsakarā skatot SIA „LMT” un SIA „ZetCOM” tikšanās protokolus, no kuriem pirmais, kas ir Konkurences padomes rīcībā, ir datēts ar 14.07.2004., un iepriekš apskatītos noslēgto sadarbības līgumu punktus, tai skaitā līgumā ietvertu pienākumu SIA „ZetCOM” īpašniekiem, pieņemot lēmumu par uzņēmuma kapitāldaļu pārdošanu, saskaņot to ar SIA „LMT”, kas arī tika izdarīts 2005.gada maijā, kā arī ar elektronisko saraksti starp SIA „LMT” un SIA „ZetCOM”, ir pamats uzskatīt, ka apvienošanās notikusi jau agrāk, saistībā ar 2002.gadā noslēgto sadarbības līgumu.

Tādējādi tā kā SIA „LMT” realizēja izšķirošo ietekmi pār SIA „ZetCOM”, tie ir uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku, kas attiecīgi izslēdz Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta piemērošanu.

Vadoties no iepriekš minētā, Konkurences padome secina, ka nav konstatēti fakti, kuri liecinātu par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktā vienošanās aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm SIA „ZetCOM” un SIA „Latvijas Mobilais Telefons” darbībās.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8. panta pirmās daļas 4. punktu, Konkurences likuma 1.panta 2. punktu, 11. panta pirmās daļas 1. punktu un 15.panta pirmās daļas 3.punktu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 15.04.2008.), Administratīvā procesa likuma 63. panta pirmās daļas 4. punktu, Konkurences padome

n o l ē m a:

izbeigt lietas Nr. p/07/10/9 „Par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punkta iespējamo pārkāpumu SIA „ZetCOM” un SIA „Latvijas Mobilais Telefons” darbībās” izpēti faktu trūkuma dēļ.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme